

MARX: ALGUNES RAONS PER DISCUTIR-LO ENCARA (MALGRAT 1989)

¿Per què Marx ha continuat essent atractiu al llarg dels anys, malgrat la caiguda del mur de Berlín i l'esfondrament del sistema soviètic; i per què encara hi ha gent que avui es considera "marxista"?

Podríem fer una llista –òbviament no exhaustiva!– de les raons que han portat molta gent a sentir-se més o menys identificada en el pensament de Marx:

- Una alternativa (moral) al capitalisme i a l'imperialisme. El marxisme fou una promesa (fallada) d'acabar amb les desigualtats i això el feu atractiu. Semblava possible bastir un "home nou" més enllà de la competència, l'explotació i la cobdícia.
- Una concepció del món que es presentava emparada en el prestigi de la ciència (tot i que la veritable economia 'científica' –econometria– és de context utilitarista). A més, la científicitat permetia reconèixer els 'veritables' interessos dels individus, que 'no saben però fan' (sense saber-ho) allò que el marxisme anuncia de manera clara.
- Una concepció del món que unia i sintetitzava teoria (coneixement) i pràctica (política) transformadora. La vinculació entre comprendre el món i canviar-lo donava una especial idea de poder: semblava que s'oferia una clau de comprensió alhora simple i universal.
- Un romanticisme que permetia pensar en el revolucionari i en el militant (o en l'intel·lectual compromès!) com en un nou heroi transformador del món: el marxisme representava pràcticament la concreció del mite de Prometeu: allibera la humanitat de l'explotació.
- La compensació psicològica i la revenja que ofería una teoria transformadora, per sobre d'una "pura" filosofia teòrica –i impotent. Una idea quasi religiosa i sacrificial del món, salvat per una minoria de revolucionaris dotats una puresa moral, més teòrica que real.
- La necessitat de buscar l'explicació d'un fet obvi: arreu els humans viuen explotats i infeliços.

- **És Crist culpable de la Inquisició i de les abominacions que s'han fet en el seu nom?**
- **És Marx responsable de Lenin, Stalin, o Fidel Castro?**
- **Quina responsabilitat té la teoria sobre la pràctica?**